

DISPUTATIO JURIDICA,

De

CONTRACTIBUS
REALIBUS NO-
MINATIS:

QUAM

DEO CLEMENTER ANNVENTE,

permittente

AMPLISSIMO JURIDICÆ FACUL-
tatis Collegio,

PRÆSIDE

Clarissimo Consultissimoq; Viro,

DN. JOHANNES CHRIS-
TOPHORO MEVRERO
J. U. D.

Fautore suo obsequiosè colendo:

Die Mensis Aprilis

Publicè

In Auditorio ICtorum καδ δ'ύραμιν
defendet

JOHANN CRETSCHMAR BRESLENSIS.

ARGENTORATI,

EXCUDEBAT PAULUS LEDERTZ.

Anno M. DC. XXII.

XXXI

294

44

7622, 8.

MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, AM-
PLISSIMIS, CONSVLTISSIMIS, CLA-
RISSIMISQVE VIRIS:

Dn. ERNESTO GRÜTTSCHEIBER, à ZOP-
KENDORFF IN STABELVVIZ:

Dn. DIONYSIO GOTHOFREDO, JC. EMI-
NENTISSIMO ET IN ACADEM. HEIDELBERG.
ANTECESSORI CELEBERRIMO.

Dn. REINHARDO ROSÆ, J. U. D. ET REIP.
BRESLENSIS SYNDICO.

Dn. HERMANNO MUNDRICH. J. U. D.

Dn. MELCHIORI MEHLIO. J. U. C. ALTERI
MEO PARENTI CHARISSIMO,

*Dominis & Patronis meis ut summis,
ita summè colendis.*

L. M. Q.

Has meas in Iure Primitias dico
& consecro

JOHANN CRETSCHMAR Breslensis.

PRÆLOQUIUM.

Rerum creditarum nomen, multa significatione suâ complectitur, nam ut lib. i. quaest. Celsus ait, credendi generalis appellatio est, & rei quoque verbum, ut generale Prætor elegit. *l. i. ff. hoc titul.* Sunt autem res creditæ, quas alienam fidem secuti alteri concedimus, eandem vel Speciem (in commodato, deposito & pignore) vel Genus (in mutuo) ex hoc contractu recepturi: Vnde Creditor propriè non nisi ex contractu dicitur. Quoniam verò multa, uti generalitas tituli promittit, ad Contractus varios pertinentia jura Prætor sub hoc titulo inseruit, *l. i. ff. h. t.* Et in creditum duobus ferè, jure gentium, contrahendi modis eatur, nimirum, cum Reipsâ contrahitur, ut in mutuo, commodato, pignore, deposito, aut consensu potissimum, ut in Emptione, societate, &c. Wesembec. *ff. h. t. n. 3.* nos, ne in vasto hoc mari errabundi vagemur, hanc nobis viam deligenus, ut de Contractibus, qui re contrahuntur, agentes, tractemus,

I. DE MUTUO.

II. DE COMMODATO

III. DE DEPOSITO.

IV. DE PIGNORE.

THESIS I.

Usurpatur autem vox mutui propriè & impropriè. Propriè
A 2 quidem

quidem vel pro re quæ mutuo datur *princ. §. 1. & 2. Inst. de obligat. quæ re contrah. l. 2. & 3. ff. h. t.* vel pro ipso Contractu mutui, §. 2. *Inst. de l. N. G. & C. l. 2. & 3. ff. h. tit.* vel ut fænus etiam in se contineat *l. 34. §. 1. ff. h. t. l. 7. §. 9. de S. C. Maced. l. 41. §. 1. de usur. vel ut fænorii opponatur l. 33. & 34. ff. h. tit.* vel significatione adjectivâ. *l. 17. l. 22. ff. hoc tit. l. 41. §. 1. de usur. l. 26. de constit. pesun. l. 1. Cod. mandat.*

II.

Impropriè accipitur vox mutui, cum de commodato etiam dicitur. *l. 49. §. 2. leg. l. 12. §. 14. de instructo, vel inst. leg.*

III.

Appellatur aliàs à formâ mutui datio. *princ. Inst. de obligat. quæ re contrah. l. 2. ff. h. t.* à materiâ numeratio. *l. 19. de V. S. l. 4. de S. C. Maced. l. 126. §. 2. vers. superest. de V. O. numeratio pecuniæ. l. 7. ff. h. t. Nomen. l. 35. ff. h. t. l. 11. in fin. princ. de usur. pecunia mutuo accepta. l. 1. C. mandat, mutua pecunia l. 10. in fin. de V. S. l. 14. C. h. t. l. 3. §. 3. de S. C. Maced. mutua quantitas accepta, l. 41. §. ultim. de usur. æs alienum. l. 1. princ. de S. C. Maced. l. 1. l. 11. C. h. t. Ab effectu creditum. l. 4. ff. h. tit. l. 20. de Iudic. credita pecunia, l. 10. l. 15. l. 16. l. 20. ff. h. t. Res credita. rubr. ff. & C. h. t.*

IV.

Dicitur mutuum quod ex meo tuum fiat *l. 2. §. 2. ff. 2. ff. h. t.* Seu concinnius quasi pætuum, ad reciprocam ipsius actus naturâ, & effectus simulatam celeritatem exprimendam. Id enim agitur ut de meo tuum fiat, & rursus aliquando de tuo meum. Unico actu meum esse quod desinit, tuum esse incipit. Alienior verò ea est notatio, quod fit earum rerum quæ mutuis vicibus funguntur. *Wesembec. ad tit. de Reb. cred. Definit. Contractus juris gentium, stricti juris quo quantitas seu res fungibilis à Creditore debitori datur gratis, sub fiduciâ & lege restituendæ ejusdem, in eodem genere, qualitate & quantitate, non in Specie. princ. Inst. quib. mod. re contrah. obligat. l. 1. §. 2. ff. de O. & A. Si tamen eadem reddantur quantitatis, corpora, modò commodatum erit. l. 4. ff. commod. modo distractus, l. 2. ff. h. tit.*

V. Cau-

V.

Causa efficiens mutui remota est Jusgentium, §. 2. in fin. Inst. de I. N. G. & C. idq; secundarium: Ex quâ de origine, necessitate & utilitate hujus contractus judicare licet: utpote cum ipsa dominiorum distinctione, non simplici ratione, sed ex quâdam humanæ indigentia hypothese, constituti. arg. l. 7. ff. de I. & I. cui assistit Jus Civile & indolem ejus infirmam excolit, ff. & C. h. t. propinqua est dantium & accipientium consensus. l. 18. l. 32. ff. h. t. proxima est rei in mutuum venientis exhibitio. pr. Inst. quib. mod. re contrah. Oblig. l. 1. & 2. de O. & A.

VI.

Finis mutui duplex est: Summus, utilitas publica, quæ partim etiam consistit in commerciorum frequentia: vel subordinatus, ut indigentia mutuatarij proximi subveniatur, dominio usque rei gratuito translato. l. 4. pr. l. 9. §. ult. l. 11. princ. l. 32. ff. h. t. l. 19. pr. de prescript. verb. ita tamen ut obstrictus maneat Debitor ad rem ejusdem Generis seu Naturæ, seu bonitatis reddendam: idq; ob justitiæ commutativæ Arithmeticam æquabilitatem, & strictam hujus contractus naturam; ut indemnitati officiosi creditoris consulatur.

VII.

Dividi potest commodissimè in Propriè mutuum & quasi mutuum. l. 9. §. ult. ibi, quasi mutua. ff. h. t. arg. l. 24. de O. & A. l. 34. pr. mandat. l. 15. & 20. ff. h. t.

VIII.

Propriè seu verè mutuum est, quod datione & acceptione rei fungibilis statim perficitur. l. 2. l. 16. l. 19. ff. h. t.

IX.

Quasi mutuum est pendens & ex post facto ab homine vel lege confirmatum. l. 8. l. 11. l. 13. l. 15. ff. h. t. jure singulari. d. l. 15. quod dicitur mutui vicem habere. l. 3. §. 3. ad S. C. Maced.

X.

Secundò dividi non ita potest in concinnè in naturale, quod perficitur longæ manus traditione, proprio nomine factâ: & Civile, quod brevis manus fictione interveniente alieno nomine

contrahitur: cuius species elegans proponitur in l. 9. §. 8. & seq. ff. h. t. l. 15. ff. hoc titul.

XI.

Tertio mutuum aliud est verum, de quo his. Aliud praesumptum, ex quo nascitur propria, quae dicitur literarum obligatio. l. 3. §. 5. C. de non num. pec. Inst. ead.

XII.

Mutuum dare possunt omnes, qui non Naturâ vel lege prohibentur, utpote Furiosus l. 12. ff. h. t. l. 24. pr. de O. & A. l. 2. Cod. de contrahend. empt. l. 5. de R. I. licet consumptione & in rem versione nascatur ei condictio. d. l. 12. Infantes §. pupillus. 9. Instit. de inutil. stipulat. l. 12. C. ad l. Cornel. de Sicar. filiusfam. l. 3. §. 2. ff. ad Maced. sed nec paterfamilias minor, sine curatore suo quem habet. l. 3. C. de res in int. quia haec obligatio trahit secum rerum alienationem. Pupillus sine Tutore autore. l. 59. ff. de O. & A. l. 6. §. fin. ff. de V. O. l. 5. ff. de R. I. licet consumptio condictionem nasci faciat. l. 19. §. fin. ff. h. tit. quod de condictione non mutui, sed sine causâ accipiendû, rectè nos docuit Ampliff. Dn. Meier, Diss. de mut. th. 21. Praesides provinciarum temporarij l. 33. ff. h. tit. l. 16. C. eod. l. unic. Cod. si Reçtor. Provinc. vel ad eum pertinent. sponsal. deder. l. 4. §. 2. de offic. Proconsul.

XIII.

Rectè vero mutuum dant, Dominus rei mutuo data l. 2. §. 4. ff. h. t. Socius partem competentem. l. 18. ff. h. tit. filiusfamilias pecuniâ studiis destinatû. l. 17. ff. h. t. minor Curatoré nō habens. arg. l. 3. C. de restit. in int. Pupillus Tutore autore. arg. §. ult. Inst. quib. alienar. licet vel non. l. 3. §. 2. de S. C. Maced. l. 19. §. 1. ff. h. tit. l. 9. pr. de autor. & consens. Tutor. Tutor & Curator eorum nomine, quorum tutelam aut Curam gerunt. l. 26. ff. h. t. l. 26. de administrat. & peric. Tutor. Administrator vel etiam Servus Civitatis. l. 11. de usur. Praesides & Administratores Civitatum perpetui. l. 34. ff. h. t. Hoc singulare est in mutuo, quod etiam non dominis mutuum non contrahant, uti fur l. 13. ff. h. titul. & tamen illis quærat condictio. l. 14. ff. h. titul.

XIV.

Nascitur ex hoc contractu actio, quae dicitur condictio certi, §.

ti, §. I. *Instit. quib. mod. re contr.* cuius, tot sunt Species quot obligationes, ex quibus certum petitur. *arg. l. 9. ff. h. tit.* atq, ea ipsa conditio generalis, ad determinationem suæ causæ seu negotij, ut specificatur: ita & hic dicitur conditio specialis ex mutuo. *d. §. 1.* Actione illâ licet aliud Genus pro alio exigi nequeat, tamen interdum evenit, ut rei mutuo datæ æstimatio præstetur officio iudicis, veluti si vinum vel oleum mutuum datum sit. *l. 22. ff. hoc tit.* sæpius enim in strictis Iudiciis re non præstitâ res æstimatur. *l. 3. §. commo-dat. l. 59. de V. O. l. 5. §. ult. de in lit. jurand.*

XV.

Sequetur autem Iudex in hac æstimatione circumstantiam illius Temporis aut Loci, quo res mutuo data solvi debuit, de qua si non fuerit conventum, æstimatio rei tanta futura est, quanta fuit litis contestatæ tempore, & loco. *l. 22. ff. h. tit. l. 2. de O. & A. l. 23. l. 59. l. 60. l. 91. §. ult. de V. O.*

XVI.

De pecuniis mutuo datis, isto præsertim tempore admodum notabilis est distinctio, quod

XVII.

Vel certa Specierum Summa,
Vel certa pecuniæ summa certâ Specie solvenda,
Vel certa pecuniæ summa quacunq; pecuniæ specie restituenda, Debitori creditur.

XVIII.

Certa Specierum summa conceditur Debitori, cum certi Generis nummi eidem dati sunt, ut eosdem eodem numero eadēque Specie restituat. V. C. Titius dedit Mævio Centum Imperiales vel aureos Ungaricos aut Rhenenses, Mævius tempore constituto tenetur reddere aureos Ungaricos aut Rheneses seu Imperiales numero Centum. Quia quod Genus muneratum est Debitori de eodem Creditori reddendo tenetur. *l. 3. ff. h. t.*

XIX.

Certa pecuniæ summa certâ Specie solvenda creditur, cum Sempronius Titio concedit centum florenos, numeratis viginti Imperialibus, cum hac conditione, ut tempore constituto sibi reddat.

dat centum florenos, numeratis tot Joachimicis, quot illam pecunia summam valore suo æquaturi sunt. *l. 3. ff. h. t.*

XX.

Certa pecuniæ summa quacunq; monetæ Specie reddenda mutuo datur, cum in hoc convenit inter Creditorem & Debitorem, ut pro Centum florenis mutuo datis, Debitor Creditori suo tempore centum florenos restituat, nulla habitâ Speciei ratione, dummodo pecunia sit utilis. Hundert gulden an gutem ganghafftem geben Geldt/ in quacûq; Monetâ, solvi posse statuimus, magis considerata intrinseca qualitate quam accidentario valore.

XXI.

Summa: Judex in harum rerum decisione sequitur Conventionem & Consensum Debitoris & Creditoris instrumento expressum, qui hunc contractum quasi animat. *argum. l. 3. vers. nam in contrahendo. l. 7. & l. 32. ff. h. t.* plura de his videantur in *Colleg. Juridic. Argent. lib. 12. Tit. 1. th. 29. & seqq.*

DE COMMODATO.

THESIS I.

Dupliciter potissimum vox Commodati usurpatur: pro Re commodatâ. *l. 3. §. 3. l. 5. pr. §. 13. pr. ff. h. t. l. ult. C. h. t.* Pro Contractu *l. 5. §. 2. vers. commodatum. l. 17. pr. ff. h. t. l. 7. §. 1. de pact. l. 23. de R. I.*

II.

Dicitur commodatum, quod cum modo vel commodo datur. *Cujac. in parat. l. C. h. t.* Estque Contractus, quo Debitori nudus rei alienæ, corporalis vel incorporalis, mobilis vel immobilis usus à Creditore gratis conceditur, sub fide eandem salvâ substantiâ Creditori restituendi. *l. 7. §. 1. de pact. l. 23. de R. I. l. 1. §. 1. l. 15. l. 16. ff. h. t. & pass. m. l. 17. de præscript. verb. l. 3. l. 15. §. 2. 8. 95. de precar. §. 2. Inst. quib. mod. recontrah. obligat.*

III.

Causa efficiens remota est Jus Gentium. *l. 7. §. 1. de pact.* propinqua est Consensus seu Contractus Debitoris & Creditoris. *l. 23. de R. I. §. 29. vers. actionum. Inst. de action. l. 2. §. 1. de O. & A.* proxima, rei commodatæ exhibitio. *l. 1. §. 3. de O. & A.*

IV.

IV.

Finis est, ut necessitatibus proxime gentis subveniamus. *l. 5. §. 2. vers. commodatum. ff. h. t.* Dividitur Commodatum in Verum & Quasi. Vere commodatum est, quod datur ad certum Tempus & usum præscriptum. *l. 5. §. 8. l. 17. §. 3. ff. h. t. l. 2. C. d. t. §. 6. furtum. Instit. de obligat.*

V.

Quasi commodatum est quod datur ad tempus incertum, tamdiu, donec rem suam Commodator repetat. *l. 8. §. eum. l. 1. l. 2. de precar.* Commodato dare possunt, Dominus rei. *l. 8. ff. h. t.* qui rem possidet, licet ejus Dominus non sit. *l. 15. h. t.* Vxorem Viri. *l. 24. §. 6. solut. matrimon. filiusfamilias. l. 9. de O. & A. servus l. 14. ff. h. t. l. 36. de condict. indeb.*

VI.

Non possunt furiosi. *l. 2. ff. h. t.* & in genere omnes ij qui usum rei commodandæ non habent. *arg. §. 1. de usu & habitat.*

VII.

Accipere possunt Commodatum omnes quibus contrahere permissum est. *l. 3. §. 4. ff. h. t. l. 14. §. 10. de furt.* præter Dominum rei commodandæ. *l. 15. ff. depositi,* quem rem suam commodato accipere contra Naturam est.

VIII.

Effectus hujus est actio duplex. Directa adversus commodatarium ob rem non restitutam vel deterioratam. *l. 17. §. si ex pacto. ff. h. t.* quia is primò & principaliter obligatur in hoc contractu: in quam non venit tantum dolus, unde juratur in litem, *l. 3. §. 2. ff. h. t.* sed etiam lata culpa, si nempe solius commodantis gratia contrahatur. *notab. text. in l. 3. §. fin. & l. seq. ff. h. t. §. ult. ff. de precar.* levis si utriusq; versetur utilitas. *l. 3. §. 2. ff. h. t.* & deniq; levissima, cujus summus gradus est diligentia. *d. l. 3. §. 2.* unde plerumq; furtum rei commodatæ tenetur præstare. *l. 21. ff. h. t.*

IX.

Contraria actio adversus commodantem datur de eo quod interest rem non auferri. *l. 17. §. sicut ff. h. t. de impensis necessariis. l. 18. ff. h. t.* concurrunt verò Rei vindicatio, & L. Aquiliæ.

B

DE DEPOSITO.

THESIS I.

Depositum significatio duplex est: aut enim pro re deposita accipitur. ut *l. 1. pr. ff. h. t.* aut pro contractu depositionis. *l. 7. §. 1. de pact. §. 2. Inst. de I. N. G. & C.*

II.

Dictum est ex eo quod ponitur, præpositio enim de, auget depositum, ut ostendat totum fidei ejus commissum, qui ad custodiam rei pertinet. *l. 1. in pr. ff. h. t.* Estque Contractus quo custodia rei suscipienti gratis committitur sub fide eandem repetenti restituendi. *l. 7. C. h. t. l. 1. §. 8. 9. 12. 13. l. 6. l. 31. l. 186. de V. S.*

III.

Efficiens depositi remota est Jus Gentium. *l. 7. §. 1. de pact. §. 2. Inst. de I. N. G. & C.* propior, est consensus deponentis & ejus, cujus custodia res deposita committitur. *l. 2. §. 1. de O. & A.* proxima est rei ipsius depositio. *l. 1. §. 5. de O. & A.*

IV.

Finis est, ut res deponentis in tuto constituatur. *l. 1. princ. & passim ff. & C. h. t. l. 5. §. 2. ff. commodati.*

V.

A forma dividitur in species analogas, quod aliud sit regulare, de quo supr. Et irregulare, in eo, quod dominium transferatur, quod usura præstentur, quod non idem, sed tantundem reddatur. De quo in *l. 24. & 26. ff. depos.*

VI.

Ab Objecto dividitur Depositum, quod aliud sit rei non litigiosæ, aliud rei litigiosæ.

VII.

Rei non litigiosæ depositum proprie est rei mobilis. *l. 1. ff. h. t.* & volenti semper est reddendum *l. 1. §. 22. 45. ff. h. t.* adeò ut ne quidem compensationis exceptio locum habeat. *l. pen. Cod. h. t.* nisi obstante causâ aliquâ gravissimâ. *d. l. §. 22. & seqq. & l. pen. Cod. eod.* Idemq; alteri committitur vel de Necessitate, vel ex Consilio.

De

VIII.

299

De necessitate, incendio nimirum, ruinâ, alioq; hujusmodi inopinato casu nos oppiniente. *l. 1. depositi t. t. de naufrag. ruin.*

IX.

Ex consilio res deponitur, nullo tali casu nos opprimente, sed re moram patiente, & contractu ab utraq; parte inito. *l. 18. commodati. arg. l. 134. de V. O.*

X.

Rei litigiosæ depositio est, qua res litigiosa etiam immobilis à litigantibus vel Judice apud tertium deponitur, eâ lege, ut victi restituatur, dicitur suo nomine sequestratio. *l. Sequester, 110. de V. S. l. 5. l. 6. l. 12. l. 17. ff. h. t. l. unic. C. de prohib. pecun. sequestr.* Estq; & ipsa vel spontanea, quæ absolutâ litigantium voluntate fit. *l. 5. §. 12. l. 6. l. 17. ff. h. t. vel coacta, quæ jussu superioris, Jurisdictionem habentis, litigantibus etiam invitis perficitur, regulariter tamen prohibita. l. unic. de prohib. pecun. sequestr. l. 7. si fidejussor, ff. qui satisdare coguntur.*

XI.

Persequestrum an possessio in sequestrum transferatur sequestro digna interpretibus est controversia: nobis placet distinctio, ubi in dubio, quid actum sit, transferri possessionem, ad firmare non dubitamus. *l. 17. ff. h. t. junct. l. 39. ff. de ad. vel am. poss.*

XII.

Deponere potest quilibet rem suam quam possidet, modo contrahere possit. *l. 1. l. 17. §. 1. ff. h. t. etiam fur aut prædo l. 1. §. 39. l. 31. §. 1. ff. h. t. ut tamen in restitutione gradus æquitatis serventur d. l. 31. & Creditor pignus. l. 9. de pignorat. act. ac Depositarius quoq; rem depositam l. 17. ff. h. t. l. 30. §. ult. de acquirend. possession. filiusfamilias. l. 19. ff. h. t. Servus l. 1. §. 17. 30. 32. 33. l. 11. ff. h. t.*

XIII.

Deponi potest præter Dominum rei. *l. 15. ff. h. t. apud omnes qui obligari possunt, & sic apud filiumfam. l. 1. §. 42. l. 21. pr. ff. h. t. l. 49. de O. & A. apud Servum l. 1. §. 18. & 42. l. 21. §. 1. l. 27. ff. h. t. apud pupillum Tutore Autore. l. 1. §. 15. ff. h. t. l. 2. de fid. & mandat.*

B 2

DE

DE PIGNORE.

THESIS I.

Pignoris appellatio generalis est, significans jus quod Creditori in re aliquâ constituitur, ut debitum sit tanto tutius. *l. 9. §. 2. l. 15. l. 18. §. 2. de pignerat. action. l. 4. C. eod. l. 12. §. 8. ff. qui pot. in pignus. l. 1. §. ult. ff. h. t. & sic accepta duas habet Species, Pignus in Specie dictum quo res mobilis Creditori obligatur & traditur. *l. 238. §. 2. de V. S. & §. 7. Inst. de action. & Hypothecam quæ est pignus rei non tradita. l. si rem alienam 9. §. 2. ff. d. t.**

II.

Dicitur aliàs Vadium *c. i. extr. de pignor. Guadia. Longobard. de debit. & guadimon. l. 9. l. 10. & passim t. t. Guadimonium. ut in d. rubric. de debit. & guad. pigneratio, vel barbare repræfaliæ aut præfaliæ. C. un. extr. de injur. lib. 6. Constit. Neapol. tit. de cult. pac. & tir. seq. notat. Pacius in tract. de pignorib. c. 5. n. 2.*

III.

Origo vocis hujus est à pugno, *l. 2. l. 38. de V. S.* quia res quæ pignori dantur, manu traduntur, & definiiri potest quod sit contractus, quo à Debitore res mobilis traditur, Creditori in securitatem & fiduciam crediti qualiscunq; præcedentis à Debitore aliquando recipiendi, & eo recepto pignoris traditi restituendi. *l. 17. §. de pignore. ff. de pact. t. t. quæ res pignori dari possunt. §. final. Inst. quib. mod. re contrah. obligat. §. fin. de pignerat. action.*

IV.

Causa Efficiens remota est Jus Gentium. *l. 1. §. 1. de pact. §. 2. Institut. de Iur. Nat. Gent. & Civil.*

V.

Propinqua est consensus seu Conventio. *l. 4. l. 13. §. 3. ff. h. t. l. 2. l. 9. C. quæ res pignor. l. 4. de fide instrument. l. 1. pr. §. 1. de pignerat. action. l. 44. §. 5. de usucap. proxima, est rei traditio, in pignore nimirum propriè dicto, rei mobilis, *l. 1. §. 6. de O. & A. §. ult. Institut. quib. mod. recontr. obligat.**

VI.

Finis est ut Creditor tanto majori cum securitate credat, & Debitori

Debitori tanto facilius credatur. §. ult. Inst. quib. mod. recontrah. obligat. l. 18. de R. I. l. 9. §. ult. de suppellect. leg. l. 9. de collat. bon.

300

VII.

In genere dividitur pignus quod sit vel publicè vel privatim constitutum. l. 26. de pign. act. Publicè constitutum est, quod auctoritate Magistratus, nomine Debitoris datum est. l. 28. C. de evict. l. 5. C. de pact. convent. idq; rursus est vel Prætorium, vel judiciale. t. t. C. de Prætor. pign. & t. ff. ut ex causa jud. missione in possessione aut ejusdè apprehensione. §. 1. de pign. act. l. 2. C. de Prætor. pign.

VIII.

Privatim constitutum pignus est quod nullâ publicâ auctoritate à Domino pignoratæ rei datum est. l. qua prædium. C. si aliena res pignor.

IX.

2. Dividitur pignus in Hypothecam, quæ est rei non possessæ. l. 9. ff. de pign. act. Et pignus in Specie sic dictum, quod est rei traditæ. §. item 7. inst. de act. Illa rursus vel est expressâ: vel tacita, quæ ex tacita, vel præsumpta hominis conventionione à lege inducitur. arg. l. 1. C. comm. de legat. huc pertinet elegans consideratio multumq; utilis tit. ff. in quib. caus. pign. vel hypoth. tacitè contrah. Hoc uniusmodi est, semperq; expressâ conventionione constituitur.

X.

Dare possunt pignus omnes qui contractu obligantur, nimirum Dominus rei, Tutor & Curator nomine Pupilli & minoris. l. 16. de pignorat. act. l. 27. de adm. Tutel. Pater res filij. l. 26. §. 1. ff. h. t. Filius familias vel Servus, rem cujus liberam habet administrationem. l. 13. pr. de cond. in deb. l. 18. §. ult. l. 19. de pign. act. l. 10. C. quod cum eo. Servus rem Domini, eo consentiente. l. 29. §. ult. ff. h. t.

XI.

Pignus quoq; accipere possunt omnes qui contrahere possunt & inter hos interdum, qui emere prohibentur. l. 24. ff. h. t. ij nimirum quibus non ratione Personæ, sed ratione rei emptio interdicta est. l. 1. §. ult. qua res pignor.

B 3

AD-

ADIECTANEA PRAESIDIS.

Ad l. 2. ff. de reb. credit.

Mutuuum est quantitatis. Quantitas est res fungibilis consistens in numero pondere & mensurâ: non modò potentiâ: sed etiâ cōsuetudine numerâdi, ponderâdi: quomodo pleræq; res nō ex uno functionis modo: sed ex pondere & mēsurâ: mēsurâ & numero: numero & pondere simul functionem recipiunt usu vel conventionē. Unde nostris moribus pecunia signata ad pondus & numerum dari non insolens; neq; in consultum id est.

Functio hæc esse non potest, nisi inter diversa numero corpora: unde species functionem hanc recipi negantur: si eadem reddantur.

Functionem enim recipere ideò dicuntur, quia res diversæ tantâ similitudine sunt, ut eandem affectionem & utilitatem referre videantur, & una tantum præstat creditori: quantum altera debitori, non tantum quantitate & qualitate: sed etiam usu. *Connan. lib. 1. c. 1. l. certa 6. ff. de reb. cred. vers. mutua vice funguntur, quæ tantundem præstent.*

Hoc fit identitate illa: quæ consistit partim in paritate quantitatis, puta, numeri, ponderis mensuræ, vel utriusque: partim in similitudine generis: Hæc consistit in tribus. 1. in identitate generis summi: Unde non licet pro vino reddere equum invito creditori. 2. In identitate generis subalterni, unde non licet pro vino solvere oleum: seu identitate modi functionis, unde non licet pro pecuniâ solvere oleum. 3. In identitate generis proximi: Recipiunt enim hæc res non modò functionem in genere: sed etiam in genere suo, & proximo. *d. l. 2. §. 1. h. t. l. 1. §. 2. ff. de solut. quæ functio proximè accedit ad speciem. Unde vinum Rhenanum non rectè solvitur pro vino Campano: neque nummi quilibet recipiunt functionem in genere quolibet nummorum. *Paulus 93. ff. de solut. sed tantum in suo & proximo, de quo vel palam, vel numeratione tacitè conventum est. 4. Consistit deniq; identitas generis in similitudine & convenientiâ materiæ, seu qualitatis. *l. 21. §. quamvis ff. de solut. cuius veluti sequela est perpetua illa æstimatio, de qua in *l. 1. ff. de contrah. empt. Qualitas illa quidem, bonitas, & puritas, pro diverso****

307.
diverso materiae genere diversa: naturam tamen semper certa est, & nobis certificatur per gradus bonitatis. Unde vinum non modo rhenanum debet reddi pro rhenano eadem mensura: sed etiam eadem qualitate, nec novum pro veteri: sed nec vetus pro veteri vino recte solvi potest, nisi etiam aequum bonum reddatur *l. cum quid 3 ff. h. t.* Pariter quam fronte quo jure debitor pro antiqua moneta novam obtrudet, nisi in eadem bonitate essentiali: nisi in eodem graduali numero naturalis qualitatis. *arg. l. 99 ff. de solut.* quam igitur sibi aequitatem fingent Molynae sequae in hisce solutionibus, nisi quae desumitur ex justitiae commutativae arithmeticae proportione, & stricta contractus natura. At, inquiunt, certum petitur actione mutui: Bonitas v. certa gradu in hisce rebus perpetuo esse nequit: veruntamen sibi vigilent creditores, ut id quod numeratum est, probare queant: aut si ad summum istae *ἀκριβεια* sciri & servari nequit, quis non, ut quantum possibile est, ad eam proximè accedamus, ex juris religione dixerit. Favendum debitoribus: sed ibi, ubi de damno, non de lucro captando agunt.

Ad l. 102 ff. de solut.

DE SOLVTIONE MONETARIA.

Olim publica & perpetua erat pecuniae aestimatio. Publica quidem ratione impositionis & locorum. Perpetua vero ratione durationis. At vero hodie neque publica, neque perpetua amplius est. Monstruosa enim & quotidiana rei monetariae variatio, (utinam Nemesis aliquando experiatur suam) praeterquam quod magnarum in republ. (quibus adhuc cum miserè fluctuat) calamitatum nuncia & comes extitit, quam non commerciorum confusionem trahit, innocentiumque creditorum lachrymas excitat? quas non, in debitorum solutionibus scholis & foro controversas difficultates in felix mater peperit, antiquae & nitidae jurisprudentiae invisae? Quia tamen corruptis moribus, non secus ac medicamentis novis, morbis, obviandum est bonis legibus *Nov. Leon. 1. in pr. de iis ex veris juris principiis*, omni aequitatis aliunde quaesitae glaucomate seposito, sic statuendum arbitror.

Certissima sunt juris regulae 1. Aliud pro alio invito creditori solvi nequit. *l. 9. §. ult. ff. de contrab. empt.* 2. Solutio ita faci-
enda.

enda, ne quid absit creditori neque plus sit, quàm ei abest. *l. 61. ff. de solut. 3.* Non omne quod est in solutione, præcisè etiam est in obligatione: illud actione peti potest, hoc non æque. *l. 28. ff. de V. O. 4.* Mutuum contrahitur datione ipsa, neque ultra id quod datum est nasci potest obligatio, ne quidem conventionem. *l. 11. ff. h. t.* in minus tamen conventio valet. 5. Æquitas solutionis, non aliunde petenda, quam quatenus stricta hujus contractus natura patitur. 6. Id inspicitur in hac actione, non quid in rem debitoris versum sit, sed quid numeratum sit, & versum iri potuerit. 7. Nummi recipiunt quidem functionem in omni genere nummorum, conventionem tamen effici potest, ut functionem recipiant in certo, vel subalterno, vel proximo genere nummorum: si nihil conventum est, expressè de eo genere videtur conventum, quod numeratum est: quod si solvi nequeat, habenda tamen est ratio intrinsecæ qualitatis. His suppositis sit conclusio generalis.

Si certa specierum summa mutuò data sit, ea restituenda in eodem specierum numero, seu convenerit, seu simpliciter: sine extrinsecæ bonitatis incrementi vel decrementi respectu: idque si eadem manserit bonitas intrinsecæ: ea seu meliorata sit, deducitur augmentum numero: seu depravata, suppletur deterio ratio augmento valoris & materiæ.

Si certa pecuniæ summa credita sit, non tamen certæ speciei: si apparet quæ & quot numeratæ sunt, eæ solvendæ, non considerato valore: nisi expressè convenerit, ut minus solvatur.

3. Si certa specierum summa credita sit, pro certa quantitate, ea non taxationis, sed demonstrationis causâ adjecta intelligi debet.

Et summam ut ciatur quid, quale quantūq; debeat, non æstimandum ex solo & accidentario valore, sed ex qualitate materiæ intensâ, quæ sola perpetuæ æstimationis est fundamentum. Atque hæc tanto confidentiùs, quod videam magni nominis Istorū judicia congruere, quorum mihi non minor est autoritas,

quam rerum judicatorum, quarum tamen præjudicia hic extant contraria.

F I N I S.

Strapberg, Diss., 1693-22

ULB Halle

3

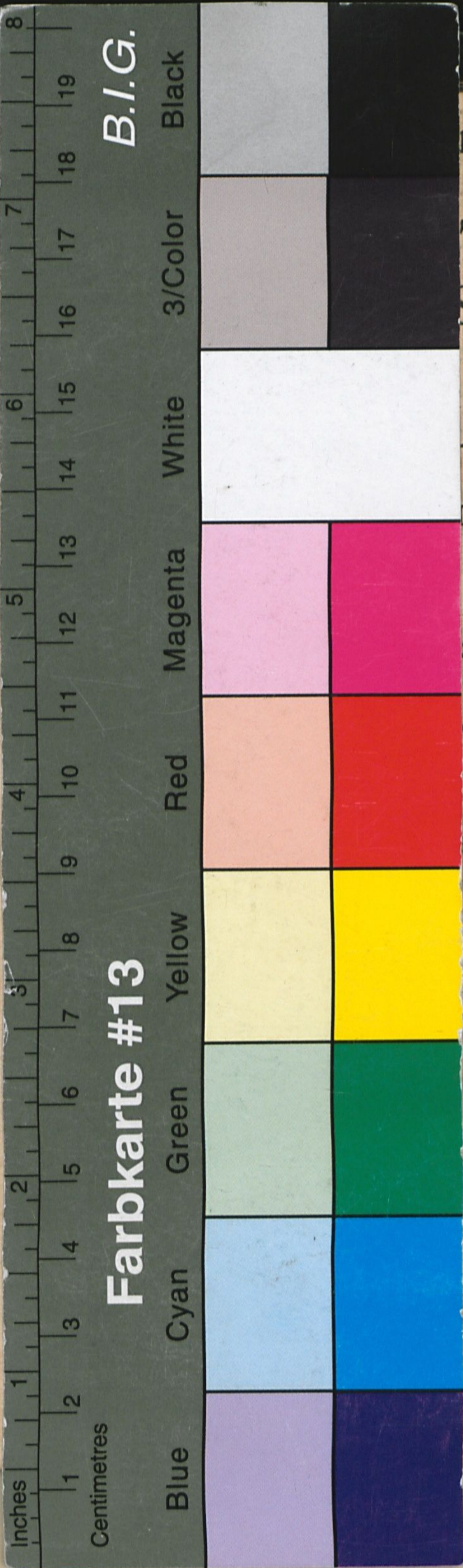
005 303 01X

V17

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

MDICA, ~~XXXI~~
294

TIBUS 44
S NO-

7622,8.

NNVENTE,
CÆ FACUL.

g. Viro,
E CHRI-
VRERO

colendo:

BRESLENSIS.

TI,
LEDERTZ.
XXII.

